

▲ KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır. Heydər Əliyev

DİPLOMAT

№ 46 (510) 08-14 dekabr, Çileyə pəş, sal. il 2022 *Həftəlik İctimai-siyasi qəzet* Qiyməti: 40 qəpik
 Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin *Rojnama heftename civakî û siyasî* Hêjaye:

HEYDƏR ƏLİYEV 19 **ANIM GÜNÜ** **XÜSUSİ BURAXILIŞ**

12 DEKABR ÜMUMMİLLİ LİDER, BÖYÜK HEYDƏR ƏLİYEVİN ANIM GÜNÜDÜR

Səh. 2
Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Fəxri xiyabanda ulu öndər Heydər Əliyevin məzarını ziyarət ediblər

Səh. 3
ULU ÖNDƏR HƏR ZAMAN BİZİMLƏDİR

Dünya ümummilli lider Heydər Əliyev haqqında Səh. 4

GÜLLƏ ATMADAN HAKİMİYYƏTƏ GƏLƏN DÜNYA SİYASƏTÇİSİ Səh. 6-7

Müstəqil Azərbaycan ulu öndər Heydər Əliyevin möhkəm təməl üzərində ucaltdığı əzəmətli abidədir Səh. 13

XALQIMIZIN ÜMUMMİLLİ LİDERİ HEYDƏR ƏLİYEV DÖVLƏTİMİZİN MÜSTƏQİLLİYİNİ ƏBƏDİLƏŞDİRDİ Səh. 4

AZƏRBAYCANIN XİLASKARI Səh. 12

KQB generalı Titkov: "Qorbaçov Əliyevdən qorxurdu" Səh. 15

Səh. 8-9
ÖMRÜNÜ-GÜNÜNÜ XALQINA HƏSR EDƏN DAHI İNSAN

Səh. 11
SABİTLİYİN YARADICISI – HEYDƏR ƏLİYEV

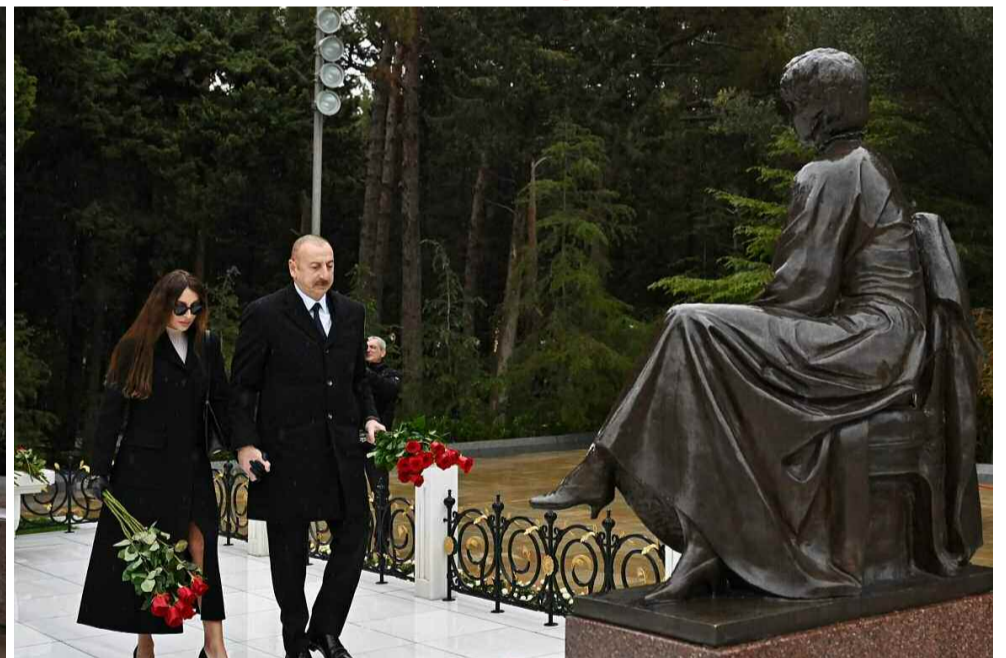
Səh. 12
GÖZƏLDİ

Səh. 11
EL ATASI

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Ümummilli Lider Heydər Əliyevin məzarını ziyarət ediblər

Müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, dünyaşöhrətli siyasi xadim, xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin vəfatından 19 il ötür.

Dekabrın 12-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Fəxri xiyabana gələrək xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin məzarını ziyarət ediblər. Prezident İlham Əliyev Ulu Öndərin məzarı önünə əklil qoydu.

Azərbaycanın Dövlət Himni səsləndirildi.

Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Ulu Öndərin ömür-gün yoldaşı, görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə

xanım Əliyevanın da məzarı üzərinə gül dəstələri qoydular.

Tanınmış dövlət xadimi Əziz Əliyevin və professor Tamerlan Əliyevin də xatirələri yad edildi, məzarları üstünə gül dəstələri düzüldü.

Azərbaycanın ən yeni tarixinin bütöv bir dövrü Ulu Öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Müstəqilliyimizin dönməz xarakter alması, milli şüurun dirçəlişi, iqtisadiyyatın inkişafı bu dövrün əsas mahiyyətini təşkil edir. Ümummilli Liderin Azərbaycana bəxş etdiklərini tarix boyunca ondan əvvəl heç kim bacarmayıb. Məhz bu dahi şəxsiyyət ölkəmizdə qüdrətli ordu yaratdı, iqtisadiyyatı dirçəltdi, Azərbaycanın müasir tarixində misilsiz işlərə imza atdı. Heydər Əliyev

dönəmi Azərbaycan tarixinin, mədəniyyətinin, elminin, təhsilinin qızıl dövrünə çevrildi. Bu gün Azərbaycan Ümummilli Liderin müəyyənləşdirdiyi yolla inamla irəliləyir. Xalqımız Ulu Öndərin layiqli davamçısı, Prezident, Silahlı Qüvvələrimizin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyevə inanır və onu dəstəkləyir. Bu inam və dəstəyin, həmrəyliyin ən bariz nümunəsi 44 günlük Vətən müharibəsində qazanılan Zəfər, bu gün isə Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda aparılan möhtəşəm bərpa və quruculuq işləridir. Bu və digər nailiyyətlərin əsasında Heydər Əliyevin uzaqqörən siyasəti, pragmatik strategiyası, milli dövlətçilik konsepsiyası dayanır.

Xalqımız da öz növbəsində Ulu Öndərin xilaskarlıq və quruculuq missiyasını unutmur və heç vaxt unutmayacaq. Ötən əsrin 90-cı illərində çox ağır, böhranlı vəziyyətə düşmüş Azərbaycan xalqı öz xilasına, bugünkü tərəqqisinə görə özünü Heydər Əliyevə borclu sayır. Hər il dekabrın 12-də və mayın 10-da Fəxri xiyabanda yaşanan böyük izdiham Ulu Öndərin xatirəsinə əbədi ehtiramdan xəbər verir. Azərbaycan xalqı Heydər Əliyev ideologiyasına da, ideallarına da sadıqdır. Bunun davam etdirilməsi sosial çağırışıdır. Məhz bu çağırışa cavab olaraq Prezident İlham Əliyevin 2022-ci il 29 sentyabr tarixli Sərəncamı ilə 2023-cü il ölkəmizdə "Heydər Əliyev İli"

elan edilib və bununla bağlı Tədbirlər Planı təsdiqlənib.

Heydər Əliyev bu gün cismən aramızda olmasa da, onun parlaq ideyaları Azərbaycanın yollarını işıqlandırmışdır. Ulu Öndərin yolu əzmlə davam etdirilir və ölkəmizi inamla irəli aparır. Bu gün ölkəmizin milli maraqlarını qətiyyətlə müdafiə edən Prezident İlham Əliyev uzaqqörən və titanik fəaliyyəti ilə Azərbaycanı dünya miqyasında və bölgədə qüdrətli dövlətə, söz və nüfuz sahibinə, etibarlı tərəfdaşa çevirib.

Əminliklə söyləmək olar ki, Azərbaycan var olduqca Ulu Öndər Heydər Əliyevin ideyaları yaşayacaq və daha da inkişaf etdiriləcəkdir.

HEYDƏR ƏLİYEV 19 ANIM GÜNÜ XÜSUSİ BURAXILIŞ

ULU ÖNDƏR HƏR ZAMAN BİZİMLƏDİR

Nə qədər ki, müstəqil Azərbaycan dövləti var, Azərbaycan xalqı var, Ümummilli lider, Ulu Öndər Böyük Heydər Əliyev də ürəklərdə yaşayacaqdır!

Unudulmaz xatirələr

Hər bir insan arzu edər ki, dahi, möhtərəm və mötəbər dövlət rəhbərləri ilə görüşsün. Belə fürsətlərdən biri də mənə qismət oldu. Və mənə dünya siyasətçilərinin öndərləri sırasında olan Ümummilli Lider, Böyük Öndər, müdrik insan, dövlət rəhbəri Heydər Əliyev cənabları ilə görüşmək nəsbib oldu. O gün mənim həyatımın ən xoş günlərindən biri idi. O günü mən hər zaman xoş xatirələr kimi anıram və yeri düşəndə o görüş barədə dostlara fəxrlə danışırım.

-1992-ci ilin dekabr ayı idi. Hər yerdə hərc-mərclik hökm sürürdü. Cəbhədə itaətsizlik, özbaşınalıq yaranmış, günü-gündən torpaqlarımız əldən gedir, şəhidlərimizin sayı artırdı. Azərbaycan yas içində idi. Ölkəmizin hər yerində yasxanalar qurulmuşdu.

Hər gün cəbhədən xoşagəlməz xəbərlər gəlirdi. Heç kim heç kimin ərizəsini oxumaq istəmirdi. Demək olar ki, ölkə idarə olunmurdu.

O zaman faşist Səddam Hüseyin zülmündən qaçıb Araz çayını keçərək Naxçıvana pənah gətirən və hakimiyyətdə olan sərişdəsiz cəbhəçilərin əlinə düşən bir qrup kürd və türkmən qaçqınlarının həbs olunduğunu eşitdim, hansı ki, əksəriyyəti qadın-uşaq, yaşları yetmiş haqlamış qocalar və ona qədər orta yaşlı kişiler idilər. Hətta həmin günlərdə bir qadın iki qız övladı dünyaya gətirmişdi, birinin adını Azərbaycan, digərinin adını isə Kürdüstan qoymuşdular. O vaxtkı səbatsız dövlət rəhbərlərinin ucbatından, Naxçıvan sərhədçiləri onları saxlamış və 6 aya qədər həbs etmişdilər.

Havaların çox soyuq olmasına baxmayaraq, biz Naxçıvan MR-na getdik. Ora gecə saatlarında çatdıq, məsələ ilə bağlı Milli Məclisin sədri Heydər Əliyev cənablarına müraciət etdik, onunla görüşmək istədiyimizi bildirdik. Vasif Talıbov cənabları, Heydər Əliyev cənablarının bizi qəbul edəcəyini bildirdi.

Gecə saat 24.00 idi. Qarabağ məsələsi barədə kiminləsə telefonla söhbət edirdi. Qapı yarıaçıq olduğundan hərdən qulağımıza

Qarabağla bağlı sözlər çatırdı.

Bizi içəri dəvət etdilər. Naxçıvan Kürd Mədəniyyət Mərkəzinin sədri Nizami Aliyevlə qapını döydük, içəri daxil olduq. Naxçıvanda heç bir yerdə elektrik işığı olmadığından

MTN-nə dəvət etdilər. Axşam saat səkkizə qədər bizi sorğuladılar. MTN-nin əməkdaşları günorta yeməyinə getsələr də biz yeməksiz qaldıq. Axşam saat səkkizdə MTN-nin iki əməkdaşı ilə birlikdə qaçqın-

otaqda neft lampası yanırdı, otaq yarıqaranlıq idi, sol tərəfdə neft sobasının istisi hiss olunurdu. İş otağının baş tərəfində dəyirmi masa var idi. Heydər Əliyev cənabları, masanın arxasında əyləşmişdi. Biz içəriyə daxil olanda o, yerindən qalxıb bizə tərəf gəldi. Bizimlə bir-bir görüşüb xoşgəldiniz dedi və qolumuzdan tutaraq masaya tərəf apardı. Bizi oturtduqdan sonra, özü keçib kresloya əyləşdi. Üç saata qədər bizimlə çox sakit, səmimi söhbət etdi. Mavi gözlərində müdriklik, sonsuz mərhəmət görünürdü. Bizi diqqətlə dinlədi, işimizlə bağlı məlumat alandan sonra, tapşırıqlar verdi və dedi: "Qaçqınlarla görüşün, əgər onlar bu qışı Naxçıvanda qalmaq istəyirlərsə, biz onları kəndlərdə yerləşdirə bilərik, qaçqınlarla görüşdən sonra vaxt tapıb mənim yanıma gələrsiniz".

Sonra Bəylər müəllimə tapşırırdı ki, gecdi, maşın olmaz, qonaqları aparın. Biz nə qədər təkid etsək də o, razı olmadı.

O, böyük insanın hər işə belə diqqətlə yanaşması məni valeh etdi. Öz-özümə düşünürdüm; görəsən onda işə belə maraq, həvəs hardandır. "Heç bir dövlət məmuru gecənin bu vaxtına qədər qalıb işləməz." Səhəri günü bizi Naxçıvan

ların saxlandığı hərbi hissəyə getdik. Hərbi hissənin həyəti işıq olmadığından zillə qaranlıq idi. Bir azdan dar dəhlizə keçdik. Dəhliz qaranlıq olsa da dəhlizin sonunda zəif lampaya işığı görünürdü. Geniş bir otağa keçdik, bizi Şahmurad, Şahmərdan və bizi dindirən MTN-nin əməkdaşlarından biri və tanımadığım daha bir neçə mülki geyimli adamlar qarşıladı. Yenə sorğu suallar başladı, sonda o qərara gəldilər ki, qaçqınlarla kürd dilində danışmayaq. Aralarında olan türkmənlər kürd dilini də bildirdilər, onların vasitəsi ilə öyrəndik ki, onlar tranzit bir ölkə kimi Azərbaycandan Rusiyaya, oradan da Avropaya getmək istəyirlər.

Qaçqınların istəklərini öyrəndikdən sonra "qonaqlı" otağa gəldik və qaçqınların istəklərini onlara bildirdik. MTN-nin əməkdaşlarından biri mənə tapşırırdı ki, Bakıya qayıdanda nazirliyə gedim. Səhəri günü, qaçqınların problemləri ilə bağlı, Ulu Öndər Böyük Heydər Əliyev cənablarına məlumat vermək üçün yenidən onunla görüşməyə getdik, işin bütün incəlikləri ilə maraqlandı, soruşdu və bizə dedi: "Siz gedin, mən münasib yoldaşlara tapşırıram, onları azadlığa buraxıb, yola salarlar". Səhəri günü qaçqınlar

heqiqətən hissə-hissə Bakıya göndərildilər və oradan da Moskvaya yola salındılar. O, ölməz insanla görüşdüyüm üçün özümü xoşbəxt sayıram. Yuxarıda qeyd etdiyim kimi o dövrlərdə Azərbaycanda böyük hərc-mərcliklər baş alıb gəldirdi. Bunu gören xalq, xalqımızın dahi oğlu, əzəli və əbədi Milli Liderimiz Heydər Əliyev cənablarını Bakıya dəvət etdi. Heydər Əliyev yenidən hakimiyyətə gəldi və tariximizi, dinimizi, dilimizi, mədəniyyətimizi, parçalanmaq üzrə olan Vətənimizi bizə qaytardı. O, Azərbaycan xalqını, Azərbaycan dövlətini məhv olmaqdan, dünya xəritəsindən silinməkdən birdəfəlik xilas etdi. Ölkəmizdə yaşayan milli azlıqlar Heydər Əliyevi, onun apardığı dünyəvi siyasətini böyük məhəbbətlə sevirilər və dəstəkləyirlər. Bu sevgi, bu məhəbbət xalqımızın ürəyində əbədi qalacaq.

Çünki xalqımız və ölkəmiz üçün tale yüklü anlarda düşmənlərimiz etnik azlıq amilindən istifadə etmək istəyirdilər. Azərbaycan xalqının ayrılmaz hissəsi olan azsaylı xalqları fəlakət qarşısında idilər. Məhz Heydər Əliyev onları bu fəlakətdən xilas etdi. Xalqımız onun xidmətlərini heç vaxt unutmayacaq, daim Heydər Əliyevin siyasətini dəstəkləyib və dəstəkləyəcək. Biz Heydər Əliyevin ideyalarının həyata keçməsi üçün ömrümüzün sonuna kimi çalışacağıq və onun ideyalarını yaşatmaq üçün möhtərəm prezidentimiz İlham Heydər oğlu Əliyev cənablarına möhkəm dəstək olacağıq. O, ölümü ilə xalqlarımızı birləşdirdi və onun məzarı millətimizin ziyarətgahına çevrildi. Bu gün Ulu Öndərimizin anım günündə minlərlə insan axını onun məzarını ziyarət etmək üçün sübh çağından əllərində gül-çiçək güllü-gülüstanə dönmüş Fəxri Xiyabana axın edir, Milli Liderimizi anırlar. "Günəşdən nur doğar", deyiblər. Doğrudan da bu gün xalqımız Heydər Əliyevdən doğan nurun, İlham Heydər oğlu Əliyevin ətrafında birləşərək Öndərimizdən miras qalan Vətənimiz Azərbaycanı inamlı addımlarla qabaqcıl ölkələr sırasına aparırlar. O, hər zaman, hər an bizimlədir, çünki onun xalqımıza bəxş etdiyi tükənməz sərvətlər hər yerdədir. Xalqımızı azadlığa çıxaran, ona xoşbəxt gələcək bəxş edən, Ümummilli liderimizə Uca Tanrıdan rəhmət diləyirik.

Tahir Süleyman

HEYDƏR ƏLİYEV 19 ANIM GÜNÜ XÜSUSİ BURAXILIŞ

Gəncədə ulu öndər Heydər Əliyevin xatirəsi dərin hörmət və ehtiramla yad edilib

Ümummilli liderimiz, müstəqil Azərbaycanın memarı və qurucusu Heydər Əliyevin vəfatından 19 il ötür. Bununla əlaqədar olaraq, Gəncə Şəhər İcra

Hakimiyyətinin başçısı Niyazi Bayramov, millət vəkili Müşfiq Cəfərov, hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərləri və Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısı Aparatının

əməkdaşları ulu öndər Heydər Əliyevin şəhər mərkəzində ucaldılan abidəsini ziyarət ediblər. Rəsmilər ümummilli liderin abidəsi önünə tər çiçəklər düzüb, əziz xatirəsinə dərin hörmət və ehtiramlarını ifadə ediblər. Heydər Əliyevin Gəncənin Baş meydanındakı abidəsi gün ərzində şəhərdə fəaliyyət göstərən idarə, müəssisə və təşkilat rəhbərləri, eləcə də şəhər sakinləri tərəfindən ziyarət olunur.

Qeyd edək ki, burada quraşdırılan böyük monitorda dünya şöhrətli siyasətçinin həyatından bəhs edən film və videoçarxlar nümayiş etdirilir.

Tərtərdə Ümummilli liderin xatirəsi dərin ehtiramla yad edilib

Dekabrın 12-si Azərbaycanın bütün bölgələrində olduğu kimi, Tərtər rayonunda da xalqımızın dahi oğlu, görkəmli siyasi xadim Heydər Əliyevin əziz xatirəsi ehtiramla anılıb.

Tərtər Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Müstəqim Məmmədov, rayonun hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərləri, YAP Tərtər rayon təşkilatının sədri ilə birlikdə Ulu Öndərin abidəsi önünə gül dəstələri düzərək, böyük rəhbərin xatirəsini ehtiramla yad ediblər.

Mərasim iştirakçıları Heydər Əliyev Mərkəzində Ulu Öndərin zəngin həyatını və siyasi fəaliyyətini əks etdirən eksponatlarla, foto və sənədlərlə tanış olublar.

Tədbir iştirakçılarının müasir Azərbaycanın memarı olan Ulu Öndərimizin əziz xatirəsinin qədribilən xalqımız tərəfindən hər zaman dərin ehtiramla yad edildi bildirilib. Ölkənin müstəqil, hərtərəfli, dayanıqlı və dinamik inkişafında Heydər Əliyevin çoxşaxəli və misilsiz xidmətlərindən danışılıb. Hazırda onun layiqli siyasi davamçısı, möhtərəm Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın müasir dövrün tələblərinə uyğun olaraq sürətlə inkişaf etdiyini, sosial rifah səviyyəsinin xeyli yüksəldiyini, dünyanın siyasi xəritəsində mövqeyinin daha da gücləndiyini və tariximizin qali-

biyyətlərlə dolu şanlı səhifələrinin yazıldığı qeyd edilib.

44 günlük Vətən müharibəsində Müzəffər Ali Baş Komandanımızın qətiyyəti və yenilməz Azərbaycan Əsgərinin qəhrəmanlığı sayəsində 30 il işğal altında olan torpaqlarımızın azad edilməsində qazanılan tarixi Zəfərin məhz Heydər Əliyev siyasətinin təntənəsi kimi qiymətləndirildiyi diqqətə çatdırılıb. Hazırda qurucusu olduğu Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin olduğu, uzun illər erməni vandalizminə məruz qalmış doğma yurdlarımızın sürətlə dirçəldiyi, regionda sülhə, təhlükəsizliyə və rifaha hədəflənən irimiqyaslı işlərin həyata keçirildiyi vurğulanıb.

Diqqətə çatdırılıb ki, ulu öndər Heydər Əliyevin 1969-1982-ci illərdə Azərbaycana birinci rəhbərliyi dövründə ölkənin hər yerində

olduğu kimi Tərtər rayonun iqtisadiyyatında da böyük dönüş yaranıb. Tərtər şəhərində 8 ədəd çoxmərtəbəli yaşayış binasından ibarət qəsəbə salınıb, rayonda elektromexanika, pambıqtəmizləmə, konserv, süd emalı, yol-tikinti materialları istehsal edən zavodlar istifadəyə verilib. Ümummilli Lider 1978-ci ildə Elektromexanika zavodunun açılışında iştirak edib, Sərsəng su anbarının tikintisi ilə maraqlanıb, rayonda kənd təsərrüfatı işçilərinin müşavirəsini keçirib.

Sonda tədbir iştirakçıları Ulu Öndərin anım günü ilə əlaqədar ağacəkmə aksiyası keçirib. Şəhərin Heydər Əliyev prospekti, Milli Qəhrəman Elman Hüseynov və Nizami Gəncəvi küçələrində keçirilən aksiyada 100 ədəd eldar şamı əkilib. Ağacəkmə aksiyasında YAP Tərtər rayon təşkilatının könüllüləri də fəal iştirak ediblər.

Samux rayonunda Ulu Öndər Heydər Əliyevin əziz xatirəsi ehtiramla yad edilib

Samux rayonunda Ulu Öndər Heydər Əliyevin əziz xatirəsi ehtiramla yad edilib.

Müasir müstəqil Azərbaycan

dövlətinin memarı və qurucusu, dünya şöhrətli siyasətçi, ümummilli lider Heydər Əliyevin vəfatından 19 il keçir. Ölkəmizin hər yerində

olduğu kimi Samux rayonunda da dahi liderin xatirəsi yad edilir, silsilə tədbirlər keçirilir, onun xalqımız qarşısındakı əvəzsiz xidmətləri bir daha xatırlanır.

Dekabrın 12-də Samux rayonunda Anım günü ilə əlaqədar ümumrayon tədbiri keçirilib. Samux Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Alı Qocayev, hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərləri, idarə, müəssisə və təşkilatların nümayəndələri, rayon sakinləri Ümummilli Liderin adını daşıyan parkda onun abidəsi önünə gül dəstələri düzərək əziz xatirəsinə böyük ehtiramla yad ediblər.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anım günü Daşkəsəndə qeyd olunub

Dekabrın 12-də Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anım günü münasibəti ilə Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Əhəd Abiyev, rayonun hüquq-mühafizə orqanlarının, idarə, müəssisə və təşkilatların rəhbərləri, kollektivlər, şəhid valideynləri, qazilər, rayon YAP fəalları, ictimaiyyət nümayəndələri və sakinlər Ulu Öndər Heydər Əliyevin Daşkəsən şəhərinin mərkəzində ucaldılan abidəsini gün ərzində ziyarət edib, gül-çiçək dəstələri düzərək xatirəsini anıblar.

Eyni zamanda Daşkəsən rayon Heydər Əliyev Mərkəzinə baş çəkilib, burada Ulu Öndərin həyat və fəaliyyətinin müxtəlif dövrlərinin əks olunduğu foto-stendlərə baxış keçirilib.

Suraxanıda Ulu Öndər Heydər Əliyevin xatirəsi ehtiramla anılıb

Dekabrın 10-da Suraxanı Rayon İcra Hakimiyyəti və YAP Suraxanı rayon təşkilatının birgə təqdimatında müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu, Ümummilli lider Heydər Əliyevin vəfatının 19-cu il dönümü ilə əlaqədar "Əbədiyaşar Lider və onun sevdiyi ölməz

nəğmələr" adlı tədbir keçirilib. Tədbirdə Suraxanı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Əziz Əzizov, YAP Suraxanı rayon təşkilatı, Milli Məclisin deputatları, hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərləri, RIHB-nin müavinləri və şöbə müdirləri, idarə, müəssisə və təşkilat rəhbərləri, ictimai birliklərin sədriləri, şəhid ailələri, qazilər və ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər. Tədbir iştirakçıları tərəfindən ilk öncə Heydər Əliyev Parkında Ulu Öndərin abidəsi ziyarət edilib, önünə gül dəstələri qoyulub, xatirəsi ehtiramla yad edilib.

Daha sonra Rayon İcra Hakimiyyətinin akt zalında davam edən tədbirdə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib və Ümummilli lider Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canlarını qurban verən şəhidlərimizin əziz xatirələri bir dəqiqəlik sükutla yad edilib. Ulu Öndərin həyat və fəaliyyətini özündə əks etdirən video çarx nümayiş etdirilib.

Tədbirdə çıxış edən RIH başçısı Əziz Əzizov Ulu Öndərin mənalı həyatı və misilsiz xidmətlərindən danışdı. O qeyd edib ki, istər sovet dövründə respublikaya rəhbərlik etdiyi, istərsə də müstəqillik illərində ömrünü öz xalqına həsr edən Heydər Əliyev Azərbaycan xalqının qəlbində əbədi yaşayacaq. Məhz onun müdrik siyasəti nəticəsində Azərbaycan qısa zamanda regionun lider dövlətinə çevrilib, Ulu Öndərin torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi istiqamətində düşünülmüş addımları öz bəhrəsini verib. Belə ki, Heydər Əliyevin vəsiyyətini yerinə yetirən Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Ermənistanın işğalçılıq siyasətinə son qoyulub, torpaqlarımız azad edilib. Ə.Əzizov bildirib ki, Suraxanlıların da Heydər Əliyevə sevgi və məhəbbəti sonsuzdur. Bu dahi insan suraxanlıların yaddaşında qurucu və xilaskar dövlət xadimi, milli lider və xalq məhəbbətini qazanan öndər kimi qalıb. YAP Suraxanı rayon təşkilatının sədri Vüqar Seyidov, Milli Məclisin deputatları Afət Həsənova, Sevinc Fətəliyeva, Etibar Əliyev, Respublikanın əməkdar artisti, ADMİU-nin dosenti, Rayon Ağsaqqallar Şurasının sədr müavini Ağalar Bayramov çıxış edərək bildirdilər ki, vahid, bölünməz Azərbaycanın qorunması və möhkəmləndirilməsi xalqımızın Ümummilli Lideri, Ulu Öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Onun uca zirvəyə qaldırıldığı Azərbaycan və Azərbaycançılıq məfkurəsi bu gün möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin müdrik rəhbərliyi altında uğurla inkişaf etdirilir. Tədbir bədii hissə ilə davam edib.

HEYDƏR ƏLİYEV 19 ANIM GÜNÜ XÜSUSİ BURAXILIŞ

GÜLLƏ ATMADAN HAKİMİYYƏTƏ GƏLƏN DÜNYA SİYASƏTÇİSİ

Dünyanın inqilab sistemi, siyasətçiləri Azərbaycan xalqının xilaskarı, Ulu Öndər, Böyük Heydər Əliyev cənablarının inqilabından,

yüz ilə yaxın davam edən qardaş qırğına son qoyacaqdır.

Səddam kimi diktator qan tökərək hakimiyyətə gəldi, gedən günə qədər həmvətənləri-

hövzəsində olan şəhər, rayon və kəndlərimizin əhalisinin durumunu göz önünə götürmək kifayətdir.

Gəncəbasarın işğalı, Avropa qapılarının, Avropa bazarının üzümüzə bağlanması demək olardı. Biz məcburi yenə də keçmiş "ağamız" olan rus çinovniklərinin boyunduruğu artına yalvararaq, xahiş edərək keçməli idik.

Hələ mən Əlikram Hümmtovun "Talış-Muğan" Respublikasından, onun gələcəkdə İran İslam Respublikasına birləşməsindən, Sürət Hüseynovun "xanlığından", şimaldan rusların ləzgilərin "Sabval" təşkilatının əli ilə Siyezənə qədər ərazi iddiasından, Balakən, Qax, Qəbələ kimi strateji bölgələrə göz tikənlərdən danışmıram.

Dünya dövlətlərinin rəhbərləri humanistliyi, uzaqgörənliyi, əfv etməyi, bağışlamağı Azərbaycanın cavan prezidenti İlham Əliyev cənablarından öyrənməlidirlər. İlham Əliyev cənabları neçə-neçə ömürlük həbsə məhkum olunmuş insanları əfv etdi, ümid-siz ailələri sevindirdi və Azərbaycandakı münaqişə ocaqlarını uzaqgörən siyasəti ilə aradan götürdü. İlham Əliyev cənablarının humanist siyasəti Türkiyə, İran, Suriya kim ölkələrin dövlət rəhbərlərinə nümunə olmalıdır.

Hörmətli prezidentimiz, İlham Əliyev cənablarının operativ təşkilatçılığı sayəsində "Bakı-Tibilisi-Ceyhan" neft kəməri, Bakı-Ərzurum qaz kəməri vaxtında səmərəli çəkilməsi sayəsində, yüzlərlə ölkələri Azərbaycana bağladı. Bu inkişafa görə, indi dünya dövlətləri istəsələr də, istəməsələr də bizi dəstəkləməkdədirlər.

Xəyalım məni o illərə apardı, Ulu Öndərlə olan görüşüm yada düşdü....

1992-ci ilin dekabr ayı idi. Hər yerdə hərc-mərclik hökm sürürdü. Cəbhədə itaətsizlik, özbaşınalıq yaranmış, günü-gündən torpaqlarımız əldən gedir, şəhidlərimizin sayı artırdı. Azərbaycan yas içində idi. Ölkəmizin hər yerində yasıxanalar qurulmuşdu. Hər gün cəbhədən xoşagəlməz xəbərlər gəlirdi. Heç kim, heç kimin ərizəsini oxumaq istəmirdi. Demək olar ki, ölkə idarə olunmaz xaos çevrilmişdi.

Yuxarıda qeyd etdiyim kimi, o dövrlərdə Azərbaycanda böyük hərc-mərcliklər nəticəsində vətəndaş müharibəsinin başlamasına zəmin yaranmışdı, qardaş qırğını başlamışdı. Bunu gören xalq, xalqımızın dahi oğlu, əzəli və əbədi milli liderimiz Heydər Əliyev cənablarını Bakıya dəvət etdi. Heydər Əliyev yenidən ha-

nın ayrılmaz hissəsi olan azsaylı xalqları fəlakət qarşısında idilər. Məhz vaxtında hakimiyyətə xalq tərəfindən gətirilən Heydər Əliyev cənabları onları bu fəlakətdən xilas etdi.

Üç saata qədər o müdrik insanla söhbət etdik. Olduqca sakit, səbr və təmkinlə bizi dinlədi. Müdrik, qayğılı, mavi okeanlar kimi sonsuz, dərin və mənalı gözləri ilə sanki insanların qəlbinə, düşüncəsinə oxuyurdu. Zaman keçdikcə, həqiqətən onun nə qədər uzaqgörən siyasətə malik olduğunu daha çox dərk etdim. O, Azərbaycanımızın inkişafı və dirçəldilməsi üçün bir çox müqavilələr və kontraktlar bağlayıb, dəyərli görüşlər keçirib. Bu müqavilələrlə o, Azərbaycanımızı dünya dövlətlərinə tanıtdı, dünya dövlətlərini Azərbaycana bağladı və dünya səhmdarlarını Azərbaycana sərmayə qoymağa sövq etdi. Azərbaycanımız üçün çox dəyərli olan bu müqavilələrdən biri də "Bakı-Tibilisi-Ceyhan" əsrin müqaviləsidir. Bu müqavilənin imzalanmasını düşünəndə, insana yalnız iqtisadi mənfəət və neft ixracatı gəlir. Lakin bu məsələ barədə dərinləndirəndə düşünəndə görürük ki, müdrik insan, xalqımızın ulu öndəri, Heydər Əliyev bu müqavilə ilə Azərbaycan, Gürcüstan, Qa-

böyük siyasətindən dərs almalı və örnək götürməlidirlər. Beləki, Ulu Öndər, Böyük Heydər Əliyev güllə atmadan, xalqın xahişi və tələbi ilə hakimiyyətə gəldi, Azərbaycanı və Azərbaycanda yaşayan azsaylı xalqları böyük fəlakətdən xilas etdi.

Bəli Ümummilli lider, Böyük Heydər Əliyev mülki geyimdə təyyarədən düşdü və ilk işi qardaş qırğını baş verən Gəncəbasara getdi, silahsız, qorumasız. Qısa müddətdə ölkənin sabitliyini pozan bütün silahlı qüvvələrə elə siyasi gediş etdi ki, onlar silahları ilə birlikdə gəlib "torbaya" girdilər və bir də ayıldılar ki, cəzaçəkəmə məntəqələrindədirlər. Heç kimin təsəvvür etmədiyi qısa bir vaxtda atəşkəs elan etdi və respublikada sabitliyi yaratdı. Böyük humanistlik edərək, ömürlük həbsə məhkum edilən o silahlı dəstələrin rəhbərlərini azadlığa buraxaraq dedi: "Siz gedin ailələrinizi idarə edin, sizlər dövləti idarə etməyə qadir deyilsiniz".

Bəli bir güllə atmadan hakimiyyətə gəldi və yasıxanaları toyxanalarla əvəz etdi, Azərbaycanı dünyaya tanıtdı, indiki sabitlik, inkişaf göz qabağındadır.

Görürsünüz, Suriyada neçə illərdir qardaş qırğını gedir, Mustafa Kamalın Cümhuriyyətin yaranmasında edilən qətiyyətlər və yaranan gündən bu günə gədər qardaş qanı axıdılır. İnanıq ki, Türkiyənin indiki baş naziri Rəcəb Təyyib Ərdöğən cənabları, Heydər Əliyev siyasətindən dərs alaraq Türkiyədə

nin qanını tökdü və başına gələnlər hamıya məlumdur.

Belə diktatorların sayını artırmaq olar.

Lakin bunlardan fərqli olaraq, dünya siyasətçiləri öndərlərindən olan, Ulu Öndər, Böyük Heydər Əliyev bir güllə atmadan hakimiyyətə gəldi və müdrik siyasəti nəticəsində Azərbaycanımızı inkişaf etmiş ölkələr sırasına çıxardı. Bəli, dünya siyasətçiləri, rəhbərləri Ulu Öndər, Böyük Heydər Əliyev siyasətini öyrənib və bəhrələnməlidirlər.

Zaman keçdikcə, Ulu Öndər, Böyük Heydər Əliyev siyasətinin dərinliyini daha aydın görmək olur. Təsəvvür edin, əgər Ulu Öndər, Heydər Əliyev hakimiyyətə vaxtında gəlməsəydi, atəşkəs müqaviləsi bağlanmasaydı, ermənilər Azərbaycan torpaqlarına olan təcavüzünü bir az da genişləndirərək, özlərinin dediyi kimi, Gəncəbasar da daxil olmaqla, Kürə qədər işğal edə bilsəydilər. Bir anlığa təsəvvür edin, Gəncəbasarın köçkünləri, erməniyə girov düşənləri, Gürcüstan, Rusiyaya qaçanları, malı-mülkü bir anın içində əlindən çıxaraq girov, qaçqın-köçkün halına düşən xalqın durumu necə ola bilərdi? Onsuz da problemlər içində yaşayan Borçalı mahalındakı soydaşlarımızın durumunu, Türkiyənin Azərbaycanla və türk dünyası ilə əlaqəsinin kəsildiyini düşünərək nəticəni ağla gətirmək kifayətdir. Ermənilərin əlinə düşəcək Mingəçevir su anbarının suyu buraxılıbsaydı, bir an başımıza gələcək faciələrin böyüklüyünü düşünmək lazımdır. Kür çayı

"Bakı-Tibilisi-Ceyhan" əsrin dünyəvi sülh müqaviləsi

Bizi bütün bu bələlərdən Heydər Əliyevin uzaqgörən siyasəti qurtardı. Onun uzaqgörən siyasəti, həyata keçirdiyi dünyəvi layihələr, böyük dövlətlər, beynəlxalq birliklər, təşkilatlar tərəfindən dəstəkləndi, ölkədə siyasi sabitlik yarandı və dövlətimiz quruculuq yoluna qədəm qoydu. Son illər əhalinin, ölkəmizin rifahı yaxşılaşdı, yüzlərlə parklar salındı, yollar abadlaşdırıldı, əfsanəvi körpülər tikildi, yeni kəndlər, qəsəbələr inşa edildi.

kimiyyətə gəldi və tariximizi, dinimizi, dilimizi, mədəniyyətimizi, parçalanmaq üzrə olan Vətənimizi xilas etdi.

O, Azərbaycan xalqını, Azərbaycan dövlətini məhv olmaqdan, dünya xəritəsindən silinməkdən birdəfəlik xilas etdi. Ölkəmizdə yaşayan milli azlıqlar Heydər Əliyevi, onun apardığı dünyəvi siyasətini böyük məhəbbətlə sevirlər və dəstəkləyirlər. Bu sevgi, bu məhəbbət xalqımızın ürəyində əbədi qalacaq. Çünki xalqımız və ölkəmiz üçün tələpəli anlarda, düşmənlərimiz etnik azlıq amilindən istifadə etmək istədilər. Azərbaycan xalqı-

zaxıstan, Türkmənistan, Türkiyə, Avropanın bir sıra dövlətlərini, eləcə də ABŞ-ni və bu ölkələrlə əlaqəsi, bağlılığı olan ölkələri biri-birinə bağlayıb və sazişsiz, müqaviləsiz bu ölkələr arasında sanki sülh müqaviləsi imzalayıb. Bu ölkələr bundan belə biri-birinin müdafiəsinə qalxmağa, bir-birinin sözünü deməyə, arxa durmağa, yardım etməyə məcburdurlar. Çünki Ulu Öndərin uzaqgörən siyasəti sayəsində bu ölkələr özləri də bilmədən biri-birinə bağlandı və özü də elə güclü qüvvə ilə bağlandı ki, bu bağlılığı heç bir qüvvə poza bilməz.

(davamı səh.9-da)

HEYDƏR ƏLİYEV 19 ANIM GÜNÜ XÜSUSİ BURAXILIŞ

GÜLLƏ ATMADAN HAKİMİYYƏTƏ GƏLƏN DÜNYA SİYASƏTÇİSİ

(Əvvəli səh. 8-də)

Hörmətli prezidentimiz İlham Əliyev cənabları vaxtında "Bakı-Tbilisi-Ceyhan" neft kəmərinin inşasına başladı, onunla bərabər "Bakı-Qars" qaz kəmərinin bünövrəsini qoydu və həyata keçirdi. Azərbaycanımız üçün həyati əhəmiyyəti olan "Bakı-Axalkalaki-Qars" dəmir yolunun müqaviləsinə qol çəkdi və Gürcüstan, Türkiyə rəhbərləri ilə birlikdə, bu proyektin təməlini qoydu və başa çatmaq üzrədir. Bu müqavilələr bir çox ölkələrə böyük həyati əhəmiyyət kəsb etsə də, hər zaman bizi və bizim kimi ölkələri "boyunduruq"da saxlayan Rusiya kimi hegemon ölkələrə sərfəli deyildi. Neçə illərdir ki, Qarabağ məsələsini meydana atan və həllinə əngəl olan Rusiya, günü-gündən qüdrətlənən, güclənən və Avropa birliyinə, NATO-ya yaxınlaşan Azərbaycanı və Gürcüstanı işğal etmək üçün yeni yollar axtardı və Qarabağ kimi, babaları Nikolayın dövründən yandırılan ocağın odu artırıldı. Gürcüstanın səbirsiz prezidenti Saakaşvilinin ucbatın-

şayan Rusiya, əsrlərdir həzm etdiyi Bakı neftinin Avropaya nəqlini sindirə bilmirdi. Ona görə də Gürcüstanı işğal etmək istədi ki, bəlkə Azərbaycan və Azərbaycan nefti onun ixtiyarına keçsin və Azərbaycan yenidən Rusiyanın boyunduruğuna girsin.

Lakin Rusiya hələ də başa düşmək istəmir ki, ölməz Ümummilli lider Böyük Heydər Əliyev cənabları Azərbaycan Respublikası, Azərbaycan xalqı üçün elə bir iqtisadi-siyasi yol qoyub gedib ki, bundan belə istəsələr də Azərbayanı Rusiyanın əsarəti altına sala bilməyəcəklər. Necəki Rusiya Gürcüstanı işğal edə bilmədi və Gürcüstandan çıxarılarəkən Osetiyanı və Abxaziyanı işğal edərək, müstəqil dövlət elan etdi. Özü də düşünmədən başını bəlaya saldı.

Onda görəsən Rusiya yüz illərdir öz azadlıqları uğrunda mübarizə aparan çeçen xalqının və Çeçenistanın, Tataristanın, Başqırdstanın və digər muxtar vilayətlərin müstəqilliyini niyə vermir və niyə tanıyır? .Deməli, inamla deyə bilərik ki, ölməz

ti, hörmətli İlham Əliyev zəkası sayəsində "Bakı-Tbilisi-Ceyhan" əsrin müqaviləsi Gürcüstanı işğal olmaqdan xilas etdi. Və bu müqavilə sayəsində Azərbaycanla Gürcüstan arasında birdəfəlik sabitliyin təməl daşının qoyulması deməkdir və Gürcüstan məsələsi

buna sübutdur. Bütün dünya ictimaiyyətinin gözü qarşısında Bakı-Tbilisi-Ceyhan" əsrin müqaviləsinə imza atmış ölkələr və bi-

si etdilər və işğalçı rus ordusunu Gürcüstandan çıxartdılar. Və Gürcüstanın NATO-ya üzv olması məsələsi sürətləndirildi. Bu məsələləri görən ermənilər də bu həqiqəti görür və Azərbaycanla olan konfliktin həlli yollarını axtarırlar. Artıq ermənilər də görür ki, Rusiya onları çıxılmaz bəlaya salıb və bu bəlanın həlli torpaqların qayıdışı və qonşuluqda sülh şəraitində yaşamaqdır. Ona görə də "Bakı-Tbilisi-Ceyhan" əsrin müqaviləsini, "Bakı-Tbilisi-Ceyhan" əsrin dünyəvi sülh müqaviləsi adlandırsaq daha düzgün olar.

Bəli, danılmaz faktdır ki, bu gün minlərlə müxtəlif dünya ölkələrinin şirkətləri, səhmdarları Azərbaycanda bünövrə salıb çalışırlar. Azərbaycanımız gündü-gündən qüdrətlənir, inkişaf edir, gözəl binalar ucaldılır, əvəzolunmaz yollar salınır, əfsanəvi körpülər qurulur, fabrik və zavodlar açılır. Ölkəmizin hansı guşəsinə gedirsən get gözəl parklar, istirahət zonaları, abad yollar görünür. Respublikamızın bütün şəhər, qəsəbə və kəndlərində yeni, gözəl göz oxşayan binalar tikilir, ucqar rayonlarımıza qaz və rahat yollar çəkilir. Küçələrimizdə,

timiz İlham Əliyev cənablarının bu siyasəti nəticəsində nəinki təkcə Azərbaycanda, eləcə də Qafqazda sülh və əmin-amanlıq bərpa olacaq və dünyanın qüdrətli ölkələri bizimlə dostluq və əməkdaşlıq etməyə çalışacaqlar.

Xalqımız Respublikamızda baş verən ictimai-siyasi hadisələri görür, dəyərləndirir və lazımcınca qiymətləndirir.

Həmişə məlumdur ki, hörmətli prezidentimiz İlham Əliyev cənabları, istər ölkə daxilində, istərsə də dünya dövlətləri arasında, apardığı müdrik siyasəti nəticəsində dünya dövlətləri gündü-gündən qüdrətlənən Azərbaycandan onun rəhbəri hörmətli prezidentimiz İlham Əliyev cənabları ilə hesablaşırlar və ona hörmət və qayğı ilə yanaşırlar belə yanaşma xalqımız üçün, Respublikamız üçün fəxrdir.

Bəli, bu gün hörmətli Prezidentimiz İlham Əliyevin xoş sədələri Respublikamızın hər yerindən gəlir. Əyalətlərimizin inkişafı üçün, inamla demək olar ki, hər gün bir neçə parklar, yeni məktəb binaları, xəstəxanalar, idman kompleksləri, fabrik və zavodlar, müxtəlif elm ocaqlarının açılışını edir. Bu işlər inkar edilməz-

dir. Xalqın gözü tərəzidir deyiblər. Biz inanırıq ki, xalqımız ölməz Ulu Öndər Böyük Heydər Əliyev cənablarının siyasətini həyata keçirən, hörmətli prezidentimiz İlham Əliyev cənablarına arxa olacaqlar.

İnamla demək olar ki, prezidentimiz İlham Əliyev cənablarının indiki siyasəti nəticəsində Vətənimiz günü-gündən çiçəklənir, gözəlləşir və dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin ön sıralarında özünə yer tutub.

həyətlərimizdə, əyalətlərimizdə müxtəlif çeşidli və markalı rahat maşınlar göz oxşayır. Xalqımızın maddi durumu günü-gündən yaxşılaşır, əlil və qocaların, imtiyazlı vətəndaşlarımızın maaşları artır. Xalqımız firəvan həyat sürməyə başlayıb.

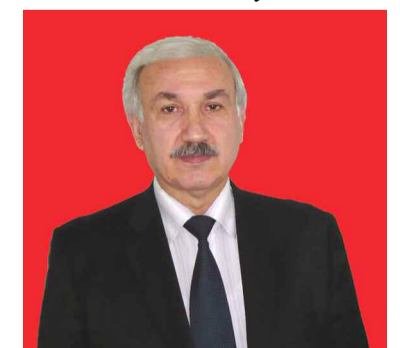
Biz inanırıq ki, xalqımız Ulu Öndərin xidmətlərini heç vaxt unutmayacaq, daim Heydər Əliyev siyasətini dəstəkləyəcək! Azərbaycan xalqı Böyük Heydər Əliyev ideyalarının həyata keçirilməsi mənasına, ömrümüzün sonuna kimi çalışacağıq və onun ideyalarını yaşatmaq üçün, möhtərəm prezidentimiz, İlham Əliyev cənablarına yaxın dəstək olacağıq. Hörmətli prezidentimiz İlham Əliyev cənablarının indiki xarici və daxili siyasəti nəticəsində Vətənimiz günü-gündən çiçəklənir, gözəlləşir. Biz inanırıq ki, Vətənimiz Azərbaycandan dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin ön sıralarında olacaqdır və hörmətli preziden-

dan ocağa benzin töküldü. Nəticədə, Rusiya Gürcüstanı işğal etmək istədi. Böyük arzularla ya-

Ümummilli liderimiz Böyük Heydər Əliyev dühası və Azərbaycan Respublikasının preziden-

lavasitə bu proyektə bağlı olan şirkətlər qalxdı, Rusiyaya beynəlxalq qanunlar çərçivəsində tə-

Hazırladı:

Tahir SÜLEYMAN

HEYDƏR ƏLİYEV 19 — ANIM GÜNÜ — XÜSUSİ BURAXILIŞ

ÖMRÜNÜ-GÜNÜNÜ XALQINA HƏSR EDƏN DAHİ İNSAN

1993-2003-cü illərdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti olmuş Heydər Əliyev oğlu Əliyev 1923-cü ildə Naxçıvanda anadan olub. 1939-cu ildə Pedoqoji texnikumu, 1957-ci ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin tarix fakültəsini bitirib. 1941-1944-cü illərdə Naxçıvan MSSR-də SSRİ-nin Daxili Məsələlər Üzrə Milli Komissarlığında, 1944-cü ilin mayında isə Dövlət Təhlükəsizlik Orqanlarında çalışmağa başlayıb. 1964-cü ildə Heydər Əliyev Azərbaycan SSR Nazirlər Soveti yanında Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin sədr müavini, 1967-ci ildən isə Komitənin sədri təyin edilib.

1969-cu ilin iyul ayından Heydər Əliyev Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin I katibi seçilib.

1982-1987-ci illərdə SSR Nazirlər Soveti sədrinin I müavini vəzifəsinə yüksəlib, eyni vaxtda, 1986-cı ildən SSRİ Nazirlər Soveti Sosial-İnkişaf Bürosunun sədri olub. 8-11-ci çağırışlarda SSRİ Ali Sovetinə deputat seçilib.

1987-ci ildə təqaüdə çıxsa da, 3 ildən sonra yenidən siyasətə qayıdıb. 1990-cı ilin yanvarında Bakıda qanlı hadisələr dövründə Heydər Əliyev Azərbaycan SSR-nin Moskvadakı nümayəndəliyinə gələrək Qorbaçov siyasətinə qarşı kəskin çıxış edir. 1991-ci ilin iyulunda isə Heydər Əliyev Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası sıralarından çıxır.

Vətənə qayıdan Heydər Əliyev 1991-ci ildə Naxçıvan MR-nin Ali Məclisinin sədri seçilir. 1993-cü ilin yayında Azərbaycanın Prezidenti Əbülfəz Elçibəy başda Sürət Hüseynov olmaqda qiyamçıların təzyiqi

altında Bakını tərk edərkən Heydər Əliyev paytaxta gəlir və Azərbaycan Ali Sovetinin sədri seçilir və bir neçə gün sonra Ali

amanlıq yaradıb, qanunsuz silahlı qruplaşmaların fəaliyyətinə son qoyub. Ermənistan-Azərbaycan münəqişəsinin sülh

Yeni Azərbaycanın qurucusu

İstər Sovet hakimiyyəti illərində, istərsə də müstəqillik

Sovetin qərarı ilə Prezidentin səlahiyyətləri ona verilir. Həmin ilin oktyabrında isə Prezident seçilir.

yolu ilə nizamlanması və cəbhədə atəşin elan olunması dövrünün başlanması onun adıyla bağlı

dövründə Heydər Əliyev Azərbaycanın inkişafı naminə əlindən gələni əsirgəməyib. Xüsusilə də

Dahi şəxsiyyətin keşməkeşli ömür yolu

Dövlətə başçılıq edən Heydər Əliyev Qarabağda müharibəni dayandırır, "Əsrin müqaviləsi"ni imzalayır, 1998-ci ildə isə yenidən Prezident seçildəndən sonra "Əsrin tikintisi" -

dir. Avropada Qərbin diplomatik dairələrində onu sabitliyin qarantı və yeni iqtisadi islahatların aparıcısı kimi tanıyırlar.

Heydər Əliyev bütün ömrünü Azərbay-

son on ildə Azərbaycanda dövlət quruculuğu sahəsində onun rolu müstəsna dır. Heydər Əliyev respublikamızın ilk prezidenti olmasa da, onun dövlətçiliyi-

Bakı-Tbilisi-Ceyhan kəmərinin tikintisinin təşəbbüskarı olur. 2003-cü ilin Prezident seçkilərində isə son anda İlham Əliyevin xeyrinə namizədliyini geri götürür. Heydər Əliyev müstəqillik dövründə yenidən hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra ölkədə sabitlik, əmin-

can xalqının xoşbəxt gələcəyinin qurulmasına həsr edib.

Azərbaycan tarixinin təxminən 34 illik bütöv bir dövrü onun adı ilə bağlıdır.

Heydər Əliyevin işıqlı xatirəsi Azərbaycan xalqının yaddaşında daima yaşayacaq!

mizin möhkəmlənməsi, bir növ yenidən qurulması istiqamətində göstərdiyi səylər əvəz edilməzdir. Təsədüfi deyil ki, onun adının qarşısına artırılan və ən çox istifadə edilən ifadələrdən biri də "Yeni Azərbaycanın qurucusu" sözləridir. (davamı səo. 9-da)

HEYDƏR ƏLİYEV 19 ————— ANIM GÜNÜ ————— XÜSUSİ BURAXILIŞ

ÖMRÜNÜ-GÜNÜNÜ XALQINA HƏSR EDƏN DAHİ İNSAN

Dahi şəxsiyyətin keşməkeşli ömür yolu

(əvvəli səh. 8-də)

90-cı illərin əvvəllərində SSRİ-nin mənğənəsindən yenice çıxan və özünün ilkin müstəqilliyindən 71 il aralı qalan Azərbaycanın dövlətçiliyinin restavrasiyasına öndərlik edə biləcək və böyük təcrübəyə malik bir insana olan ehtiyac özünü açıq şəkildə büruzə verirdi. Sovetlər İttifaqı son anlarını yaşasa da, onun məkrli rəhbərləri müstəqilliyə can atan respublikaların qarşısına müxtəlif əngəllər çıxarmağa cəhd göstərirdilər. İstər Ermənistan azərbaycanlılarının deportasiyası, istərsə də, 20 Yanvar faciəsi bu əngəllərin təzahürü idi. Lakin bütün bunlara baxmayaraq, xalqımızın iradəsi və azadlıq eşqi qəhrəman övladlarının qanı bahasına müstəqilliyi təmin etdi. Lakin müstəqillikdən sonra daha məsuliyyətli bir proses başla-

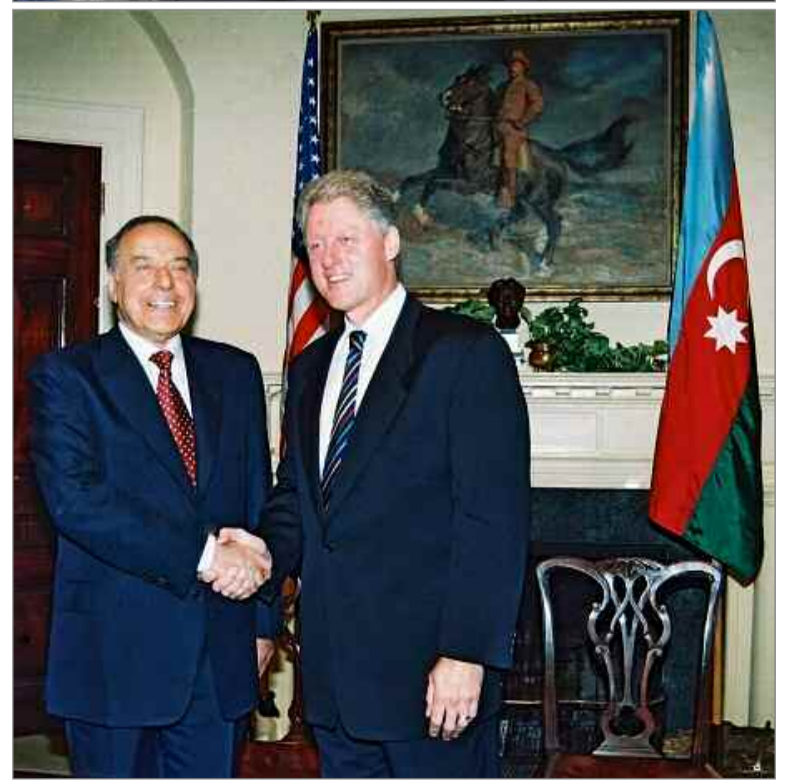
di. Çünki müstəqilliyi qorumaq onu əldə etməkdən daha çətin idi. Bu mənada dövlət strukturlarının möhkəmləndirilməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edirdi. Heydər Əliyev məhz bu məqamda

Naxçıvandan Bakıya rəsmən dəvət edildi. O andan etibarən Azərbaycanın dövlət quruculuğu sahəsində canlanma müşahidə olunmağa başladı. Hər şeydən əvvəl, o, daxildə Azərbaycanın

bütövlüyünə xələl gətirməyə çalışan və mərkəzə tabe olmaqdan boyun qaçıran bir qrup qüvvəni zərərsizləşdirdi. Daha sonra müxtəlif səpgili islahatlar həyata keçirməklə böyük quruculuq işlərini davam etdirdi.

Heydər Əliyevin onilliklərə söykənən təcrübəsi və uzaqgörənliyi iqtisadiyyat, milli siyasət, mədəniyyət və digər sahələrin yeni məzmununda formalaşdırılmasına xüsusi kömək göstərdi. Onun məqsədyönlü söyləri nəticəsində yeni Azərbaycan quruldu, Sovet Azərbaycanından tamamilə fərqlənən yeni məzmunlu Azərbaycan çiçəklənməyə başladı. Heydər Əliyev dövlətçiliyin təməllərini sarsılmazlığını elə təmin etdi ki, bu gün hər bir sırayı Azərbaycan vətəndaşı bu sistemin uzun müddət yaşayacağına inanır.

Hazırladı:
İsmayıl ƏLİYEV

HEYDƏR ƏLİYEV 19 ANIM GÜNÜ XÜSUSİ BURAXILIŞ

Siz hər zaman qəlbimizdəsiniz əbədi yaşar Heydər Əliyev!

Azərbaycan tarixinə qızıl hərfərlə yazılmış dahi şəxsiyyət, müstəqilliyimizi dərin zəkası ilə qoruyub saxlayan, dövlətçiliyimizi yaşadan Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin anım günüdür. Heydər Əliyev

heyatı boyu fəaliyyət göstərdiyi hər bir vəzifədə, ölkəmizə rəhbərlik etdiyi bütün dövrlərdə doğma xalqının rifahı və vətənin inkişafı üçün əlindən gələni edib. Ona görə Ulu Öndərin ölkəmizə istər sovet illərində, istərsə də müstəqillik dövründə rəhbərliyi tariximizi şərəfləndirən hadisələrlə əlamətdardır. Ulu Öndər Azərbaycanı sovetlər birliyinin geridə qalmış aqrar respublikasından inkişaf etmiş sənaye respublikasına çevirdi. Heydər Əliyevin sayəsində sovet dövründə respublikamız bütün sahələrdə yüksəlişə nail oldu, dünyada tanındı. Müstəqillik dövründə isə ölkəmizi parçalanmadan qorudu. Məhz onun sayəsində Azərbaycan müstəqilliyini itirmədi. Xalq Heydər Əliyevin ətrafında sıx birləşdi. Bu birləşimin məntiqi nəticəsi olaraq ölkəmiz bütün sahələrdə inkişaf etdi, dünya ölkələri arasında öz imzası oldu. Azərbaycan xalqı hər zaman Heydər Əliyev siyasətinə sadıq oldu, inandı. Və bu inam bizi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan Heydər Əliyev siyasətinin layiqli davamçısı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə öz dedə-baba torpaqlarımıza qovuşdurdu.

Bu gün Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anım günüdür. Azərbaycan xalqı öz dahi şəxsiyyətini hörmətlə anır, vətən qarşısında xidmətlərini heç zaman unutmur. Siz hər zaman qəlbimizdəsiniz əbədi yaşar Heydər Əliyev!

Ümummilli lider Heydər Əliyevin vəfatının 19-cu ildönümü ilə əlaqədar anım mərasimi keçirilib

Kəlbəcər rayon İcra Hakimiyyətinin və Yeni Azərbaycan Partiyası Kəlbəcər rayon təşkilatının birgə təşkilatçılığı ilə Ümummilli lider Heydər Əliyevin vəfatının 19-cu ildönümü ilə əlaqədar Kəlbəcər rayon İcra Hakimiyyətində anım mərasimi keçirilib. Mərasimdə Kəlbəcər rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Azər Qocayev, Yeni Azərbaycan Partiyası Kəlbəcər rayon təşkilatının sədri Həbib Misirov, hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərləri, idarə, müəssisə, təşkilat rəhbərləri və rayon ictimaiyyəti iştirak edib.

Kəlbəcər rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Azər Qocayev Ümummilli lider Heydər Əliyevin büstü önünə əklil qoyaraq, büstün önündə baş əymiş və Ulu Öndərə dərin ehtiramını bildirmişdir. Daha sonra tədbir iştirakçıları da, Ulu Öndərin büstünü ziyarət edərək, büstü önünə gül dəstləri düzüb, fenomen şəxsiyyətə hörmət və

ehtiramlarını ifadə ediblər.

Anım mərasimində, Dövlət himni səsləndirilmiş, tədbir iştirakçıları Ulu Öndər Heydər Əliyevin əziz xatirəsini və torpaqlarımızın ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş şəhidlərimizin əziz xatirəsini bir dəqiqəlik sükutla yad etmişdir. Daha sonra çıxış edən Kəlbəcər rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Azər Qocayev dahi şəxsiyyət, əvəzolunmaz lider, xalqının inamını və sevgisini qazanmış Ulu Öndər Heydər Əliyevin dövlətimiz və xalqımız üçün misilsiz xidmətlərindən söz açaraq qeyd etmişdir ki, ölkəmizin müasir tarixinin bütöv bir mərhələsinin Ümummilli Liderin adı ilə bağlıdır. Çıxış edən Yeni Azərbaycan Partiyası Kəlbəcər rayon təşkilatının sədri Həbib Misirov və digər natiqlər dahi şəxsiyyət, uzaqgörən lider Heydər Əliyevin 1969-1982-ci ildə Azərbaycana rəhbərlik etdiyi dövrdən

başlayaraq ölkəni keçmiş İttifaqın ən qabaqcıl respublikalarından birinə çevirdiyini vurğulayaraq qeyd etmişdirlər ki, çətin bir şəraitdə, 1993-cü ildə yenidən müstəqilliyini bərpa etmiş Azərbaycanı dağılmaqdan və müstəqilliyini yenidən itirməkdən ümummilli lider Heydər Əliyev xilas edib. Ulu Öndərin müdrikliyi, siyasi və dövlətçilik təcrübəsi, yenilməz iradəsi, balanslaşdırılmış xarici və daxili siyasi məhv olmaq təhlükəsi ilə üzvləşən ölkəni fəlakətdən qurtardı.

Eyni zamanda diqqətə çatdırılıb ki, Heydər Əliyevin 1993-cü ildə xalqın ısrarlı təkidilə yenidən hakimiyyətə qayıdışı nəticəsində Azərbaycanda siyasi sabitlik və təhlükəsizlik bərqərar olub və xarici siyasət sahəsində də müsbət dəyişikliklər edilib. Ölkəmizin hərtərəfli inkişafında yeni imkanlar yaradılıb, məhz bu siyasətin nəticəsidir ki, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında dövlətimiz 44 günlük Vətən müharibəsində mütləq tarixi Qələbə qazanıb və ərazi bütövlüyümüzü təmin edilib.

Xalqımız Azərbaycanın xilaskarı, müasir Azərbaycanın memarı və qurucusu, türk dünyasının böyük oğlu, dünya şöhrətli siyasətçi Heydər Əliyevin əvəzsiz xidmətlərini heç vaxt unutmayacaq. Heydər Əliyev Azərbaycan xalqının yaddaşında qurucu və xilaskar dövlət xadimi, milli lider və öndər kimi daim qalacaqdır.

Allah rəhmət eləsin, ruhu şad olsun!

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin əziz xatirəsi ehtiramla yad edildi

Müasir, müstəqil və qalib Azərbaycanın memarı, xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anım günü münasibətilə Sabunçu Rayon

İcra Hakimiyyəti başçısı Adil Vəliyev, Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavinləri, rayonun hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərləri və Rayon İcra Hakimiyyəti başçısı aparatının məsul əməkdaşları Sabunçu rayonu, Bakıxanov qəsəbəsində yerləşən istirahət parkında Ulu Öndərin abidəsi önünə gül dəstələri düzərək əziz xatirəsini ehtiramla yad etdilər.

Daha sonra Sabunçu Rayon İcra Hakimiyyəti kollektivi Fəxri Xiyabanda Ulu Öndərin məzarını ziyarət edərək abidəsi önünə gül dəstələri düzdülər.

12 dekabr Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anım günüdür

Bu gün xalqımızın Ümummilli Lideri, Azərbaycan dövlətçilik tarixində əvəzsiz xidmətləri olan Ulu Öndər Heydər Əliyevin anım günüdür.

Müstəsna xidmətləri ilə əbədlilik qazanan ümummilli lider Heydər Əliyevin mənalı heyat yolu, zəngin və çoxşaxəli irsi tükənməz ibrət məktəbidir. Ötən illərə nəzər salarkən Azərbaycan xalqının öz müdrik liderinin rəhbərliyi ilə qazanmış olduğu mühüm tarixi nailiyyətlərin bir daha şahidi oluruq. İntibah və milli şüurun oyanışı Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlişi ilə başlamış, müstəqilliyimiz məhz onun sayəsində əbədi və dönməz xarakter almışdır. Ölkəmiz dünyada layiq olduğu mərtəbəyə Ulu Öndərin uzaqgörənliyi, müdrikliyi, qətiyyəti, dəmir iradəsi, zəngin dövlətçilik

təcrübəsi sayəsində yüksələ bilmişdir.

Məhz Heydər Əliyevin təməlini qoyduğu siyasətin nəticəsidir ki, müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında dövlətimiz 44 günlük Vətən müharibəsində mütləq qələbə qazandı və torpaqlarımızın ərazi bütövlüyü təmin olundu. "Şuşasız Qarabağ, Qarabağsız isə ümumiyyətlə Azərbaycan yoxdur" deyən Ümummilli Lider Heydər Əliyevin arzuları gerçəkləşdirildi. Heydər Əliyevin şah əsəri olan müstəqil Azərbaycan Ulu Öndərin qoyduğu yolla gedərək uğurlu ölkə adını daima qoruyacaq.

Anım günü ilə əlaqədar olaraq rayon sakinləri 4 saylı qəsəbədə yerləşən mədəniyyət və istirahət parkında dahi rəhbərin abidəsini ziyarət edərək, önünə tər gül-çiçək dəstələri qoymuş, əziz xatirəsini dərin ehtiramla yad etmişlər.

Səbail rayonunda Ulu Öndər Heydər Əliyevin anım günü ilə bağlı tədbir keçirilmişdir

Yeni Azərbaycan Partiyası Səbail rayon təşkilatında Ulu Öndər Heydər Əliyevin anım günü ilə bağlı tədbir keçirilmişdir. Tədbirdə Səbail Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Kəmalə Həşimova, RİHBA-nın İctimai-siyasi və humanitar məsələlər şöbəsi müdirinin müavini Şahin Talıbov, YAP Təftiş komissiyasının üzvü, millət vəkili Sadiq Qurbanov, YAP Səbail rayon təşkilatının sədri Muxtar Nağıyev və təşkilatın fəal üzvləri iştirak etmişlər.

Tədbir iştirakçıları əvvəlcə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin büstü önünə gül dəstələri qoyaraq, əziz xatirəsi dərin ehtiramla yad etmişlər.

Tədbir zamanı qeyd olunmuşdur ki, Ümummilli Lider 1993-cü ildə xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıdışından sonra düşünülmüş və məqsədyönlü siyasəti ilə Azərbaycanı müstəqil-

liyinin bərpasının ilk illərinin kaosundan, anarxiyasından, vətəndaş müharibəsindən xilas etdi. Azərbaycan qısa müddətdə sabitlik diyarına çevrildi. Ulu öndər Heydər Əliyev hələ hakimiyyətinin birinci dövründə Azərbaycanın müstəqil gələcəyini düşünərək zəruri olan bazanın formalaşdırılmasına məhz həmin illərdə başladı. Azərbaycan xalqı Ulu Öndər Heydər Əliyevin xatirəsini heç bir zaman unutmayacaq. Ulu Öndərin ideyalarını hər zaman yaşatmaq, gənc nəsə bu ideyaları, xatirələri çatdırmaq ən vacib məqsədlərdəndir. Ümummilli Lider bütün heyatını xalqımızın rifahının yüksəlməsinə, Azərbaycan xalqının dünyada nüfuzunun daha da artmasına, dövlətimizin güclənməsinə, qüdrətlənməsinə sərf edib. Sonda Ümummilli Lider Heydər Əliyevin heyatından bəhs edən sənədli film nümayiş olunmuşdur.

AZƏRBAYCANIN XİLASKARI

Tarix Azərbaycan xalqına XX əsrdə, tarixə qızıl hərflərlə yazılacaq bir görkəmli insan bəxş etmişdir. Öz xidmətləri ilə xalqımızın məhəbbətini qazanan, Azərbaycan dövlətini quran və xalqın dar günündə xilaskarı, Azərbaycanı canı qədər sevən, Azərbaycan uğrunda məhrumiyyətlərə dözüb mübarizəsini yarımçıq qoymayan, böyük və xoşbəxt suveren Azərbaycan dövləti quran Heydər Əliyev oldu.

Heydər Əliyev hamıya bəlli olan qurub yaradan insan olub. Bu gün bütün bölgələrdə tikilib istifadəyə verilmiş yaraşığı binalar, məktəblər, idman kompleksləri, neçə-neçə park, bağ, mədəniyyət, incəsənət obyektləri Heydər Əliyevin təşəbbüsünün nəticəsidir. Heydər Əliyev xalqını sevən, onun dilini gözəl bilən, dilin saflığı uğrunda mübarizə aparan əsl azərbaycanlı, böyük filosofdur.

Heydər Əliyev şəxsiyyətinin uzaqqörən və müdrik addımlarından biri də, ən əhəmiyyətlisi özündən sonra ölkəyə əziz sələfi, Heydər Əliyev siyasətinin bütün inceliklərini mənimsəmiş, xalqını sevən, dünya siyasi arenasında özünəməxsus nüfuzu olan hörmətli İlham Əliyevi rəhbərliyə tövsiyyə etmişdir. Böyük siyasi təcrübəyə malik olan müdrik siyasətçi Heydər Əliyev Dövlətçiliyimizin məhv olmaq təhlükəsi qarşılığında qaldığı bir dövrdə xalq tərəfindən gözəl qarşılandı. Hörmətli Prezidentimiz Heydər Əliyev dahi şəxsiyyətə layiq

səviyədə atdığı addımlar onu göstərir ki, Heydər Əliyev şəxsiyyəti həm cismən, həm də ruhən yaşamaqdadır. O, Azərbaycanı yeni qələbələrə aparır. Respublikamız dünyaya inteqrasiya olundu. Ölkəmizin suveren dövlət olduğu sübut olundu. Ümumilli liderimizin yüksək fəaliyyəti nəticəsində xalqımızın rifahı xeyli yüksəldi. Beləliklə Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi qorunub saxlandı. Azərbaycanı gözəl ölkəyə çevirən Heydər Əliyev nurlu xatirəsi qəlbimizdə əbədi qalacaqdır.

Allah rəhmət eləsin, ruhu şad olsun.

Namiq Həsənov

Ahımızı dünyaya çatdıran Heydər Əliyev oldu

Hacı Paşa Şükürov

Doğrudanda bu millət, qədir bilən millətdi. Baxmayaraq qisməti, yaranandan zillətdi. Hamı xahiş eylədi, onlara şah sən oldun. Heç kəs deyə bilməz ki, onlara borclu qaldın.

Sən ey dahi Rəhbər, sən ey xalqın sabahı Kainata yüksəldin sən amanı, sən ahi. Bu dözümlü millətin, sən əbədi şahısan, Çox işlər olub çətin, Xudam. özün baxırsan.

Qapı-qapı hamıya, anlatdın dərdimizi. Bilindi bölük-bölük, kimdi eyləyən bizi. Hamı bildi torpağı, kim satıb, kim alıbdı. Hamı bildi milləti. kim bu günə salıbdı.

Hamı bildi daxildə, yad millətin əli var. Nə utanır, nə ölür, hələm onun dili var. Hamı bildi millətin, var yoxunu soyan var. Hamı bildi milləti, quru yurdda qoyan var.

Hamı bildi milləti, kimdi dəqiq məhv edən. Hamı bildi millətin, kimdi kökün çürüdən. Hamı bildi milləti, bir-birinə vuran var. Hamı bildi hiylənin, arxasında duran var.

Hamı bildi səhnədə, faciəni oynayan. Baş rolda gedənin, özünü millət danan. Hamı bildi milləti, kimdi bu günə qoyan Hamı bildi millətin kimdi gözünü oyan.

Hamı bildi bilmədi, qismətlər belə oldu. Tifil, miskin vətənin, bağı-bağçası soldu. Hamı bildi Ziyama qıyan indi kim olub. Allah kökünü kəssin, o zalım hər kim olub. Hamı xahiş eylədi, onlara şah sən oldun. Heç kəs deyə bilməz ki, onlara borclu qaldın.

G Ö Z Ə L D İ

Çıxanda şəhərə, inanmır gözüm, Bakım gözəlləşib, hər yan gözəldi. Onun keçmişini görmüşəm özüm, Bəzənib Azadlıq Meydan, gözəldi.

Gözəlliklər verir yeni körpülər, Onları tikdirmək hünərdir, hünər. Körpülərlə birgə bütün bölgələr, Köhnə Əlibayramlı Şirvan, gözəldi.

Bütün rayonlara yollar çəkilir, Yollarda nə qədər körpü tikilir. Xoşa gəlməyənlər dərhal sökülür, Yevlax bir cənnətdi, Səlyan gözəldi.

Yolun düşsə Gəncəyə bir ora bax, Gözəlləşib hər küçəsi, hər bucax. Göygölün çayından əməm Üçbulax, Nə yalan danışma, nə dan, gözəldi.

Şəkini ziyarət etməyə çalış, Onu belə gözəl edənə alqış. Gözəldi həm bahar, həтта olsa qış, Fikir versən Oğuz ondan, gözəldi.

Görsən gözəlləşib Qax, Zaqatala, Dörd yanında olan hər Yaşılıta. Balakən də ondan qalmayırdı dala, Orada yaşayan hər can, gözəldi.

Bir cənnətə dönüb indi Qəbələ, Şamaxı şəhərin demirəm hələ. İsmayılı daha gözəldi Lələ, Baxsan bütün Azərbaycan, gözəldi.

Bərdəni gör, oradan keç Tərtərə, İmişlidə min qotazlı yəhərə.

Ağcabədi nə dağ deyil, nə dərə, Hər tərəfi yaşıl orman, gözəldi.

Keç Şəmkirə, Tovuz və Qazağa, Ağistafadakı olan hər bağa. Onlar yaxşı üz göstərir qonağa, Onlardakı o istiqlal, gözəldi.

Neftçaladan son Biləsuvarı, Cəlilabaddakı bal verən arı. Saatlı, Kürdəmir az görür qarı, Mil düzü cənnətdi, Muğan gözəldi.

Dolan Astaranı, gəl Lənkərana, Lənkəran limonu dərmandı cana. Çayın ilk çiçəyi sorulur qana, Canda yaratdığı alqan, gözəldi.

Yaddan çıxma bilməz gözəl göyçayı, Zərdab Ucar ilə istidir yayı. İkisində gözəldi, deyil qolayı, Onlarda yaşayan hər can, gözəldi.

Abşeron dolubdur tam başdan-başa, Get Xızıya eyle ona tamaşa. Xaçmazı görənlər az qalır çaşa, Quba, Qusar ilə Nabran, gözəldi.

Araz qarışan yer, Kür çayında çim, Onda lazım olmaz heç zaman həkim. Sazımda zövq verir hər çalınan sim, Onu dilləndirən insan, gözəldi.

Yaddan çıxma bilməz Ağdamla Şuşa, Gözəl Kəlbəcərim Laçınla qoşa. Qubadlı, Zəngilən gözəl, tamaşa, Cəbrayıldakı olan orman, gözəldi.

Babalarım tikən doğma Xankəndi, Oğuz ellərindən qalan vətəndi.

Vermək olmaz bir meşəni, bir kəndi, Nə yaddan çıxarma, nə dan, gözəldi.

Min kəhər atına, get Naxçıvana, Şərur, Ordubada, bütün hər yana. Çönüb Naxçıvanım bir gülüstan, Sirabla Batabat yaman, gözəldi.

İgiddək vuruşan Sədərək özü, Əylisli kəndinin çiçəkli düzü. Məmmədliyəvin hər qalan sözü, Onun kimi olan insan gözəldi.

Cavidin ucalan o məqbərəsi, Məmməd Arazımın hər bir kəlməsi. Səməd Vurğunumun o incə səsi, Ələskərim ilə İman, gözəldi.

Dünyaya səs salan Nizami babam, Onun vəsf etdiyi hər olan obam. İlahidən yanan Yanardağ sobam, Yandıqca o dağda hər yan, gözəldi.

Mən odlar yurduyam, oddur əjdadım, Odlar ölkəsində böyüyüb adım. Qəzəlxan Fizuli böyük ustadıam, Bizlərə verdiyi o qan, gözəldi.

Gəzsən Ceyrançölü, Mili-Muğanı, Orada otlayan hər bir ceyranı. Tanı Vahidimi, o Qəzəlxanı, Yaratdığı hər bir dastan, gözəldi.

O Süleyman Rəhim, Mirzə İbrahim, Ordubadımızı kim tanımır kim? Hüseyn Arif tək böyük şairim, Bəxtiyarda bütün dastan, gözəldi.

Bağışlasın əgər yaddan çıxan var, Şahdağın başında hündür qayalar.

Yazım ellərimi qalsın yadigar, Azərbaycanım tək cahan, gözəldi.

Suverenik deyər hər şey firəvan, Yaranır gözəllik hər saat hər an. Baxanda bizə ölür xain Yan, Ona söylənən utan, gözəldi.

Baxır gözəlliyə şadlanır ürək, Şadlanmaq yaxşıdır, hər kəsə gerek. Ay Vətənim bu xoş günün mübarək, Nə gizlətmə, nə də dan, gözəldi.

Belə gözəlliyi yaradıb Öndər, Onun davamçısı o Böyük Hünər. Qarabağda İlham çalacaq zəfər, Gözəlləşdiriyi həryan, gözəldi.

Qısa vaxtda nələr-nələr yaratdı, Yatanları yuxudan oyatdı. İndi yaşamalılı olan həyatdı, Yaylaqlarla birgə aran, gözəldi.

Bütün Azərbaycan cənnətə dönüb, Erməni baxdıqca ürəyi sönüb. Bütün bölgələrim çiçəyə dönüb, Bax bu gözəlliyə Nəriman, gözəldi.

Nəriman Əyyub

SABİTLİYİN YARADICISI – HEYDƏR ƏLİYEV

Xalqımızın milli bayramları arasında Milli Qurtuluş gününün ayrıca yeri var. Çünki Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin xalqın arzusu və tələbi ilə 21 il əvvəl hakimiyyətə qayıdışı ilə əlamətdar olan 15 iyun-Milli Qurtuluş həqiqətən müstəqil dövlətimizin məhvolma təhlükəsindən xilasının əbədi tarixi günü oldu.

Hamımızın yaxşı yadındadır ki, 1993-cü ilin iyun günlərində baş vermiş Gəncə hadisələri, nəsi dövlət rəhbərlərinin bir ovuc silahlı quldurun qarşısında aciz qalması, ölkədə faktiki olaraq vətəndaş müharibəsinin başlanması, erməni təcavüzünün genişlənməsi, ayrı-ayrı ölkələrdə, xüsusən cənub rayonlarında seperatçılıq meyillərinin güclənməsi Azərbaycanı fəlakətə üz-üzə qoymuşdu, AXC-Müsavat iqtidarının cəmi bir il davam etmiş səriştəsiz rəhbərliyi cəmiyyət həyatının bütün sahələrində dərin böhranla nəticələndi

1990-cı ilin yanvar ayında imperiya qüvvələrinin Bakıda törətdiyi qırğına qarşı heç nədən qorxmadan kəskin etiraz səsinə ucaldan ilk siyasətçi Heydər Əliyev oldu. Azərbaycana döndükdən sonra da onu heç bir yüksək vəzifə cəlb etmədi. Sadəcə olaraq öz torpağında, öz xalqı arasında yaşamaq istəyirdi. Amma 1993-cü ilin iyun hadisələri vəziyyəti kökündən dəyişdi. Bir-birinin ardınca hakimiyyətə gələn bacarıqsız iqtidarlara xalqın problemlərini həll etmək əvəzinə millətə, dövlətə yalnız faciyyəyə yuvarlandırdılar. Xalqın səbri tükənmişdi. Cəmiyyətin ayrı-ayrı təbəqələrinin nümayəndələri möhtərəm Heydər Əliyevə müraciət edib dövlətin idarə olunması məsuliyyətini öz üzərinə götürməyi xahiş etmişdilər. Bu xahişlərə "yox" cavabı verən müdrik dövlət xadimi 1993-cü ilin iyununda Azərbaycana gözləyən fəlakətin miqyasını dərk edərək, xalqın təkidli qərarını qəbul etdi və yenidən siyasətə

qayıtmalı oldu.

O vaxtdan 21 il keçir. Bu qısa müddətdə ölkəmiz hər cəhətdən tanınmaz dərəcədə dəyişib. Halbuki 21 il əvvəl Azərbaycan və bütövlükdə Cənubi Qafqazda baş verən hadisələri izləyən siyasi müşahidəçilər vəziyyətdən çıxış yolu görmürdülər. Çoxları elə zənn edirdi ki, Azərbaycanın nicat yolu yoxdur, ölkə parçalanmaya doğru gedir və s. Üstəlik Azərbaycanın müstəqilliyini gözü götürməyən qüvvələr müvafiq ssenarilər hazırlamışdılar. Ancaq Heydər Əliyev dühası bu proqnozları alt-üst etdi.

Qanunsuzluğu, qanunçuluq, hərəmərcliyi sabitlik, tənəzzülü tərəqqi əvəz etmişdir. Özü də bütün bunlar asanlıqla əldə edilmişdir. Xaricdən idarə olunan daxili düşmənlər dəfələrlə Azərbaycana seçdiyi azadlıq, müstəqillik yolundan yayındırmaq, xalqımızı yenidən fəlakət burulğanında qərç etmək üçün dəfələrlə dövlət çevrilişi cəhdlərinə əl atmış, Respublikamızın

Rəhbərinin həyatına sui-qəsd etmişdilər. Lakin Heydər Əliyev qətiyyəti, xalqın öz Rəhbərinə sarsılmaz inamı bütün bu xəyanətlərin qarşısına sədd çəkdi, "Sapı özümüzədən olan baltalar"ın və onların yadelli ağalarının qara niyyətlərini puça çıxartdı. Möhtərəm Ümummilli Liderimizin Respublikamıza rəhbərlik etdiyi illərdə Azər-

baycanın əldə etdiyi nailiyyətlər saysız-hesabsızdır. Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev cəmiyyətdə köklü islahatlar aparılmasına sabit ictimai-siyasi şəraitin yaradılması üçün öz xalqına layiqli xidmət etmişdir. Bu gün Azərbaycan demokratik, hüquqi, dünyəvi dövlət quruculuğu yolu ilə inamla irəliləyir. Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin dərinədən düşünülmüş siyasəti və göstərdiyi böyük səylər nəticəsində istehsalatda gərilmə aradan qaldırılmış. İqtisadi yüksəlişin başlanğıcı qoyulmuş, inflyasiya tamamilə cilovlanmış, milli valyutamız möhkəmlənmiş, radikal aqrar islahat, özəlləşdirmə geniş vüsət almışdır. 1995-ci ilin noyabrında ümumxalq səsverməsi (referendum) yolu ilə qəbul olunmuş müstəqil dövlətimizin ilk konstitusiyasının müddələrinə uyğun olaraq ölkədə söz, vicdan azadlığı, insan hüquq və azadlıqları bərqərar edilmiş, vətəndaş cəmiyyətinə doğru mühüm addımlar atılmışdır.

Ulu öndər Heydər Əliyevin müdrik xarici siyasəti Azərbaycanın dünya birliyində layiq olduğu yeri tutmağa imkan vermişdir. Respublikamız əsas beynəlxalq və regional təşkilatlara üzv seçilmiş, dünya birliyinə inteqrasiya sahəsində əhəmiyyətli uğurlar qazanmışdır. Əgər 20 il əvvəl heç bir xarici investor Azərbaycan iqtisadiyyatına in-

vestisiya qoymağa cürət etməzdi, bu gün adambaşına düşən xarici investisiyaların həcminə görə Azərbaycan MDB ölkələri arasında qabaqcıl yerlərdən birini tutur. Ölkəyə investisiya axınının əsasını isə 1994-cü ildən bəri Xəzərin Azərbaycan sektorundakı neft yataqlarının birgə işlənməsi barədə bilavasitə Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında dünyanın ən iri şirkətləri ilə bağlanmış müqavilələr imzalanmışdır. Elə həmin ildən etibarən hər il keçirilən "Xəzərneftqaz" beynəlxalq sərgiləri milli iqtisadiyyatımıza get-gedə artan marağı nümayiş etdirir.

Dövlətimizin başçısının xarici siyasətində əsas xətti, şəbhə, Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təjavüzü ilə bağlı məsələ təşkil edir. Nizamlı müasir milli

işğal altında olan digər ərazilərimiz azad ediləcək, bir milyondan artıq didərgin soydaşlarımız öz yurduna dönəcək. 1993-cü ilin 15 iyununda başlanmış "Qurtuluş günü"nin xalqımız üçün əmin-amanlıq, daxili və xarici siyasətinin möhkəmlənməsində böyük əhəmiyyəti indi də davam etməkdədir.

"...Azərbaycan Respublikasının bugünkü ağır, mürəkkəb və gərgin, vəziyyətinin tam məsuliyyətlə dərk edirəm... Azərbaycan xalqının tarixi nailiyyəti olan Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyini qorumağı, möhkəmləndirməyi, inkişaf etdirməyi özüm üçün ən əsas vəzifələrdən biri hesab edirəm... heç kəsin şəbhəsi olmasın ki, ömrümün bundan sonrakı hissəsini harda olursa-olsun, yalnız

ordunun olmadığı bir şəraitdə Azərbaycanın məğlubiyyətlər seriyasından qurtula bilməyəcəyini yaxşı dərk edən Heydər Əliyev 1994-cü ilin mayında cəbhədə atəşkəsə nail oldu və beləliklə, bir tərəfdən nahaq qurbanların qarşısını aldı, digər tərəfdən isə ərazi bütövlüyümüzü qorumağa qadir ordu quruculuğuna başladı.

Müharibənin dağıntı, fəlakət, qan-qada gətirdiyini və Azərbaycanın münaqişəni dinc vasitələrlə tənzimləmək əzmini bəyan edən ölkəmizin rəhbəri beynəlxalq aləmdə Azərbaycana sülhsevər dövlət imici qazandırdı. Xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin göstərdiyi böyük səylər nəticəsində artıq dünya birliyi dövlətimizin ədalətli mövqeyinə tərəfdar çıxmış, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və sərhədlərini toxunulmazlığını dəstəklədiyini bildirmişdir.

Ermənistan işğal etdiyi Azərbaycan torpaqlarından geri çəkilməlidir, əks - təqdirdə Azərbaycan dövləti ölkənin ərazi bütövlüyünü bərpa etmək üçün bütün mümkün vasitələrdən istifadə etmək hüququnu özündə saxlayır. Şübhə etmirik ki, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında doğma Qarabağımız və

və yalnız Azərbaycan Respublikasının müstəqil dövlət kimi inkişaf etməsinə həsr edəcəyəm... Azərbaycan Respublikası bundan sonra da onun başına nə gəlsə-gəlsin, müstəqilliyini itirməyəcək, yenidən heç bir dövlətin tərkibinə daxil olmayacaq, heç bir dövlətin əsarəti altında düşməyəcək"

Bu sözləri Azərbaycan Respublikasının Ümummilli lideri Heydər Əliyev Milli Məclisin iclasında ölkə parlamentinin başçısı seçilərkən demişdir.

Hazırda Müstəqil Respublikamızın başçısı möhtərəm Prezidentimiz Ali Baş komandan Cənab İlham Əliyev, Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin siyasətini uğurla davam etdirir.

Əlixan Osmanov

ДИПЛОМАТ

№ 46 (510) 08-14 декабря 2022-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

ГЕЙДАР АЛИЕВ 19

ДЕНЬ ПАМЯТИ

СПЕЦИАЛЬНЫЙ ВЫПУСК

Гейдар и Зарифа Алиевы - одна любовь на всю жизнь

В этой статье я уделила больше внимания Зарифе Алиевой, так как Гейдар Алиев довольно известная нам личность. Хоть этих людей уже нет в живых, но они всегда останутся в наших сердцах и мы помним их и гордимся ими!

Гейдар и Зарифа Алиевы познакомились в Кисловодске в 1947 году. Его старший брат поехал туда на отдых, и взял Гейдара просто за компанию. Атмосфера курорта располагала к знакомствам. Только что закончилась война, можно было влюбляться, строить планы и не бояться, что что-то им помешает. У брата в Кисловодске было много знакомых. В 1948 году они поженились. 12 октября 1955 года у них родилась дочь Севиль, 24 декабря 1961 - сын Ильхам. Пользовалась большим авторитетом в Азербайджане и в СССР.

Зарифа Азиз кызы Алиева

родилась 28 апреля 1923, в селение Шахтагты, Азербайджан. дата смерти: 18 апреля 1985, Москва) - известный азербайджанский офтальмолог, академик Академии наук Азербайджана, профессор. Автор четырнадцати монографий и сотен научных статей, 12 рационализаторских предложений. Супруга третьего президента Азербайджана Гейдара Алиева и мать четвертого президента Азербайджана Ильхама Алиева. В 1983 году Зарифа Алиева была избрана академиком Академии Наук Азербайджана. Зарифа Алиева много и интенсивно работала, ею было написано более 140 научных работ, 10 монографий, сделано 12 рационализаторских предложений. Она спешила сделать все задуманное, словно чувствовала, что ей богом не так много отпущено. В 1983 году Зарифа Алиева была избрана академиком

Академии Наук Азербайджана. Зарифа Алиева - это имя вписано большими буквами не только в историю советской офтальмологии, но и в историю восточной страны, в которой она стала настоящей "первой леди", как принято говорить на западе. арифатханум была достойной, любящей женой, верным другом и соратником Гейдара Алиева, заботливой и нежной мамой и бабушкой. Люди, близкие к ее семье, Зарифа-ханум подходило быть первой дамой республики: элегантная, интеллигентная, умеющая не выпячивать себя, она со всеми держалась приветливо и ровно. Конечно, она благотворно влияла на Гейдара Алиевича.

Кстати, хочу заметить, что Зарифа Алиева впервые ввела тенденцию в нашей стране сопровождать мужа на деловых встречах. До нее жены президентов не вмешивались в деловые отношения своих

вых встреч. До нее жены президентов не вмешивались в деловые отношения своих

шим авторитетом в Азербайджане и в СССР. Разработала и ввела несколько новых

супругов.

Большая часть трудовой деятельности Зарифы Алиевой прошла в Азербайджанском государственном институте усовершенствования врачей. Пользовалась боль-

методов лечения глазных заболеваний. С 1982 года жила в Москве вместе со своей семьей. В 1985 году скончалась от рака. Была похоронена в Москве, а затем тело было перевезено в Баку.

10 мая исполняется 95 лет со дня рождения Гейдара Алиева, национального лидера азербайджанского народа, который на протяжении многих лет оставался бессменным президентом су-

кто хранит теплые воспоминания о старом друге. Но все они сходятся в одном определении: "Гейдар Алиевич - талантливый человек".

Музыковед Жанна Дозорце-

веренной республики.

Политик, уважаемый далеко за пределами своей страны, человек, широко образованный и высоко интеллектуальный, руководитель, заботящийся о своем народе, - тот, кому не находят равных... Можно еще долго собирать высокие эпитеты с уст тех,

ва вспоминает о гастролях в Баку как о самых счастливых моментах своей жизни. В то время ей несколько раз приходилось слушать выступления президента. "Выступает Гейдар Алиевич по проблемам медицины, и такое впечатление, что человек всю жизнь только медициной и зани-

Большие таланты Гейдара Алиева

мался; говорит о проблемах транспорта, и кажется, что это величайший транспортник". Кроме того, Алиев увлекался музыкой, хорошо разбирался в искусстве и заботился о культуре своего народа. Тогда был создан Университет "слушания музыки партийно-хозяйственного актива" - так его называли советские артисты, выступавшие перед руководством страны.

А бывший член ЦК Компартии Азербайджана, генерал-полковник Александр Ковтунов, прослуживший 8 лет в Азербайджане, среди талантов Алиева отметил хорошее знание военного дела и своих войск. "Когда я попал к нему на прием, мы долго беседовали по вопросам мобилизационной боевой готовности республики, о прикрытии государственных границ, он знал, видимо, каждую пядь земли на границе", - вспоминает генерал-полковник.

Никас Сафранов, близко зна-

комый с семьей Алиевых, помнит свое удивление тому, как детально Гейдар Алиевич изучал свой портрет, подаренный известным художником, и как точно его комментарии совпадали с идеей автора. Действительно, талант! Сегодня целый ряд работ российского художника посвящен Азербайджану и его видам, а часть из них уже является частной коллекцией семьи Алиевых. Среди картин из коллекции азербайджанских пейзажей есть и большое полотно "Красоты Нахичевани" - того самого автономного региона страны, отделенного от нее территорией Армении, где 10 мая 1923 года родился будущий президент Азербайджана.

Ректор Бакинского славянского университета Камял Абдулла и один из авторов биографической книги о Гейдаре Алиеве Виктор Андриянов отметили заботу бывшего президента о воспитании молодежи. Кямал Абдулла навсегда запомнил выс-

тупление Алиева перед ректорами азербайджанских университетов, в котором он сказал: "Молодежь - мое вам завещание". А сам в это время занимался воспитанием сына Ильхама, который теперь продолжает политику отца в президентском кресле и продолжит историю семьи Алиевых в следующей книге Андриянова.

Гейдар Алиев оставил Азербайджан относительно стабильной страной, при нем республика вошла в СНГ, при нем надолго укрепились связи с Россией. Тем не менее, Азербайджан не стал исключением из числа стран, которые вызывают критику по вопросам прав человека, свободы слова и демократичности выборов.

Талант строгого политика распространялся почти во всех жизненных сферах. Сегодня очень много тех, кто благодарен Алиеву за участие в их судьбе, кто хранит память о друге, соратнике и руководителе./ rian.ru/

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:
TAHİR SÜLEYMAN
İMTİYAZ Ü SERNIVİSAR:
TAHİR SİLƏMAN
УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:
ТАХИР СУЛЕЙМАН
Tel: +994 50 352-33-18
+994 55 202-73-53

Xüsusi müxbir:
Tariyel Cəlil
Региональный корреспондент:
Усуб Тейфур
Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə
S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17
Navnisan: Bakı Az1040, soqaq
S.Mêhmandarov xani 25, mal-17
Адрес: Баку Az1040, улица
С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnilib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur.
e-mail: hewler@mail.ru
Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966
BUSB-un Sabunçu rayon filiali
VÖEN 1800061582
H/h 438010000
Sifariş: 1500